

ILP DO BOSQUE: OUTRA OPORTUNIDADE PERDIDA

Cerna / Redacción

O pasado 20 de novembro, o Parlamento Galego rexeitou a Iniciativa Lexislativa Popular (ILP) para a protección e mellora dos hábitats de bosque autóctono, a racionalización da xestión do monte e a loita contra os incendios forestais. É a segunda ILP de carácter forestal que promove a sociedade galega e que o Parlamento rexeita nos últimos 30 anos. É tamén a ILP máis apoiada da nosa historia, o que coloca a preocupación social polos bosques e o monte galego na primeira liña do debate público. Defendida na Cámara pola presidenta de ADEGA, Virxinia Rodríguez Álvarez, en representación da Comisión Promotora, e pese a conseguir máis de 42.000 sinaturas de apoio, foi tombada polos 37 votos en contra do PP, contando coa abstención do PSOE e o voto favorábel de En Marea e do BNG.

Durante o debate, as bancadas que presiden o hemiciclo parlamentario e que corresponden ao equipo de goberno da Xunta estiveron baleiras.

Nunha sesión parlamentaria con demasiados escanos baleiros, incluídos o do presidente da Xunta e os do seu equipo de goberno, Virxinia Rodríguez debuzou en dez minutos as razóns que levaron ao Parlamento Galego esta Proposición de Lei na defensa do bosque e contra os incendios forestais, que pula por un modelo produtivo, sustentábel e multifuncional. O seu discurso versou sobre a falta dunha xestión e ordenación adecuada dos montes galegos, a degradación do bosque autóctono e a proliferación descontrolada do monocultivo do eucalipto á costa doutros aspectos produtivos do monte e da conservación dos hábitats naturais. Unha situación que se mostra continuísta, poñendo en serio risco o futuro do monte galego, feito que cualificou como “problema de país”.

A presidenta de ADEGA chamou a atención sobre a escasa superficie ocupada por montes de xestión pública ou a falta de recoñecemento e reforzamento dos montes veciñais. Pero sobre todo, quixo facer constar o fracaso do actual modelo de monte da Xunta de Galiza exclusivamente forestalista, destinado só a producir madeira de baixa calidade, baseado en especies alóctonas, que deixa impactos irreversíbeis e moi pouco valor engadido. Presentou datos sobre a actual extensión de superficie dedicada a eucalipto, entre masas mixtas e puras, situándoa en máis de 500.000 Ha (o 17% do territorio galego) cando o vixente

Virxinia Rodríguez, presidenta de ADEGA, defendeu a ILP do Bosque en representación da Comisión Promotora.

B. Rodríguez

Na tribuna presenciaron o debate sobre a ILP representantes e membros dos colectivos promotores da ILP (CIG, FRUGA, APDR, Cousa de Raíces, ADEGA...).

Plano Forestal, agora en revisión, visaba unha extensión máxima de 245.000 Ha para 2032. Alén do incumprimento da planificación vixente en materia forestal, relacionou a actual situación de eucaliptización co abandono agrario e o despoboamento galego, “caldo de cultivo para os lumes forestais, favorecidos pola mudanza climática e o carácter maioritariamente pirófilo das especies empregadas”, dixo.

Tras contextualizar a situación do monte galego, Virginia Rodríguez expuxo as propostas de cambio máis destacadas da iniciativa legislativa popular, como a regulamentación do cultivo do eucalipto. Neste senso, instou aos grupos parlamentarios a considerar a moratoria de novas plantacións deste xénero, tal e como se fixo en Portugal, para avaliar os impactos de case 50 anos de repoboacións de eucaliptos sobre os hábitats naturais e os servizos ecosistémicos. Tamén demandou a prohibición do *Eucalyptus nitens* -por ter sido recoñecido polo Ministerio de Medio Ambiente e pola Audiencia Nacional como especie exótica e invasora-, unha normativa clara dos usos forestais, o aumento das cautelas e da prevención fronte os incendios forestais, un inventario de masas de frondosas (obrigado pola norma vixente) e incentivos para aquelas persoas ou entidades propietarias ou comuneiras que aposten polas especies autóctonas. Finalmente, chamou a atención sobre a urxencia de mudar o modelo vixente para adaptámonos aos retos que presenta o cambio climático.

PP: O VOTO AGARDADO

O Partido Popular foi o único do hemiciclo en votar en contra da ILP do Bosque. No seu nome, o deputado popular Moisés Blanco, intentou desacreditar o impacto negativo do monocultivo de eucaliptos. Saliu estudos segundo os que a matogueira ofrece maior potencial para a propagación do lume que as especies arbóreas, que a maioría dos incendios se producen en Ourense onde son moi escasos os eucaliptos,

ou que existen informes contrarios ao ditame do Ministerio sobre o carácter invasor do *E. nitens* porque “non rebrota da cepa logo da súa corta”. Fundamentou que o “éxito do eucalipto” estaba na demanda da industria, superior á agardada, e na rendibilidade económica para os propietarios: “o eucalipto xera máis de 150 millóns de euros anuais repartidos en 80.000 familias galegas”.

O voceiro popular lamentou a inoportunidade da presentación ante a Cámara desta ILP cando xa existe un ditame da Comisión parlamentaria de lumes que establece 123 recomendacións “de cara a favorecer un monte multifuncional, vivo, sostíbel e rendíbel”. Tamén loou a actuación fiscalizadora da Xunta nos últimos anos con respecto ás plantacións ilegais (máis de 1.600 notificacións de multa desde 2012) e as bondades do novo Plano Forestal (en revisión), e fixo fincapé na necesidade de revisar a regulamentación dos montes veciñais para poder arrendalos ou poñelos a producir cando estean en estado de abandono.

PSOE: O VOTO SORPRESA

O grupo parlamentario do PSdG foi o que deu a sorpresa. Representado polo deputado Raúl Fernández, recoñeceu adoptar unha posición arriscada, a de confiar nas reformas recollidas no devandito ditame da Comisión parlamentaria de estudo dos incendios forestais, aprobado o pasado 11 de setembro polo Parlamento, cos votos a favor do PP e do PSdG. Desde a súa perspectiva, o goberno xa está a tomar medidas de cambio favorábeis para o monte galego, facendo cumprir normas que non se aplicaban e poñendo en valor as políticas do goberno bipartito entre 2005 ao 2009. Así mesmo, recoñeceu que hai unha parte do ditame que non comparte, pero que, en conxunto, “posibilita un cambio de tal magnitude á política forestal que merece a pena asumir riscos”.

Na súa intervención, Raúl Fernández, dixo que as discrepancias coa proposta legislativa na defensa do bosque tiñan que ver co seu contido, co fondo da iniciativa e coas súas propostas, pero non chegou a clarificar cales eran estas.

BNG: O VOTO A FAVOR DO SENTIDO COMÚN

O voceiro nacionalista, Xosé Lois Rivas, retrotraeu o debate sobre o monte galego á época franquista cando comezou a eucaliptización do país e a desagrarización das terras, “primeiro, por imposición, e logo, pagando subvencións”, dixo. “Hoxe, o novo Plan Forestal vai camiño de consumir esta estupidez e suicidio colectivo”, engadiu.

Na súa intervención, X.L. Rivas lamentou a situación actual da meirande parte da propiedade agraria do monte galego, en mans “mortas” ou de absentistas, que non viven nin traballan no rural, e que siga sen haber unha ordenación racional dos montes. Finalmente, instou aos deputados e deputadas a votar a prol desta ILP na defensa do Bosque “que remove o corazón e renova o sentido común”.

EN MAREA: O VOTO FRONTE A PRESIÓN DA INDUSTRIA

O grupo parlamentario En Marea tamén votou a favor da ILP do bosque. O seu voceiro, David Rodríguez, debuzou algunhas das deficiencias atopadas polo seu grupo na revisión en tramitación do Plan Galego

B. Rodríguez

Moisés Blanco (PP).

Raúl Fernández (PSdG).

X. Lois Rivas (BNG).

David Rodríguez (En Marea).

Forestal, “no que apenas se mencionan as plantacións de eucalipto”, pero que, sen embargo, segue a apostar polo aumento das especies autóctonas nos montes galegos.

David Rodríguez alertou sobre a chegada dos cultivos enerxéticos, unha nova fonte de presión e de incendios para os montes galegos e definiu a ILP do Bosque como un “sopro de aire fresco” nun escenario no que o goberno galego se somete aos intereses da industria enerxético-pasteira e forestal.

A CONTRA-RÉPLICA

Na quenda de contrarréplica, Virxinia Rodríguez agradeceu o apoio dos grupos parlamentarios de En Marea e BNG por compartir en esencia os contidos da proposición de lei. Así mesmo, pediu ao grupo parlamentario do PSdG que recapacitase a súa abstención, xa que o texto tería que someterse –tras a súa acollida- a un debate máis a fondo, e rebateu a negativa do representante do PP a recoñecer a relación entre o monocultivo de eucalipto e os lumes forestais ou a crenza de considerar o eucalipto como benfeitor do rural: “do eucalipto non se vive, se sobrevive”, espetou Virxinia Rodríguez.

A ILP DO BOSQUE NON FRACASOU

Tras coñecer os resultados da votación, varios membros dos colectivos promotores da ILP do bosque presentes no hemiciclo amosaron a súa decepción polo resultado, aínda que manifestaron a súa satisfacción por ter acadado levar a proposta lexislativa ao Parlamento e potenciar o debate social arredor da xestión dos montes galegos e da súa, cada vez máis, intensa eucaliptización.

O presidente da Asociación para a Defensa da Ría (APDR), Antón Masa, e a presidenta de ADEGA, Virxinia Rodríguez, cualificaron de torpeza política a abstención do PSdG e lamentaron que tanto PP como PSdG escudasen a súa falta de apoio detrás do ditame do Comité parlamentario sobre incendios forestais, cando esta ILP abordaba moitas outras cuestións relativas aos montes e bosques galegos.

Pola súa banda, Manuel Da Cal, coordinador xeral da Federación Rural Galega (FRUGA), dixo que o PSdG xa lle asinara un “cheque en branco” ao PP ao aprobar, xunto coa formación popular, o ditame da Comisión parlamentaria dos lumes. Engade que o voto do grupo socialista tamén respondeu aos intereses “clarisimamente” forestalistas do seu sindicato agrario afin, UJ.AA. Para Da Cal, a ILP foi unha gran chamada de atención da sociedade a todas as formacións políticas.

Para o secretario xeral do sindicato CIG, Paulo Carril, quen tamén presenciou o debate parlamentario, o resultado da sesión vén a confirmar que tanto o goberno da Xunta como parte da súa oposición política coinciden nun modelo forestal que desertiza e impide o desenvolvemento do rural e vivir nel de forma digna. O mesmo opinou o presidente da Organización galega de montes veciñais en man común (ORGACCMM), Xosé Alfredo Pereira, afirmando que “se segue a deixar o futuro do monte galego en mans das grandes empresas forestalistas e pasteiro-enerxéticas”.

Malia o rexeitamento do Parlamento Galego, a Comisión Promotora da ILP fai un balance xeral moi positivo de toda a campaña a favor dos bosques. Conseguir acadar máis de 40.000 sinaturas de apoio para esta proposición de lei constata que hai unha gran parte da sociedade que está en contra do actual modelo de monte e do *pool* Ence-PP-PSdG, segundo Paulo Carril, “isto é o que nos debe de dar forzas para continuar”.

Virxinia Rodríguez puxo en valor a capacidade desta ILP para facer confluír nunha mesma dirección a entidades sociais de diversa índole (sindicatos, universidades, comunidades de montes, ecoloxistas, sociais, cooperativistas, etc.), e de poñer na axenda mediática a problemática da eucaliptización.

E A PARTIR DE AGORA, QUE?

Esgotada esta vía, a masa crítica social xerada en contra da eucaliptización dos montes galegos non debe parar, din estes colectivos. Os retos que se abren a partires de agora para o monte galego son moitos: a revisión do Plan Forestal, a defensa dos montes veciñais en man común, a chegada da industria lusa do eucalipto e dos cultivos enerxéticos, a reconversión de Ence cara ao sector enerxético ou a perda de terras agrarias e de bosque autóctono.

Por iso, fan un chamamento á sociedade galega para seguir traballando a favor dunha nova política de montes na que estes non sexan manexados ao antollo das grandes corporacións, senón que ofrezan a posibilidade de vivir con dignidade no rural.

AGRADECEMENTO

A Comisión Promotora da ILP, integrada por representantes da Alianza por un Rural Galego Vivo (ADEGA, CIG, FRUGA e a ORGACCMM) e as máis de 60 organizacións da Rede Cousa de Raíces, mostrou o seu fondo agradecemento a todas aquelas persoas e colectivos que contribuíron co seu esforzo e sinatura a apoiar a ILP do Bosque, e comprometeuse a non renunciar a un monte galego vivo, multifuncional e sustentábel.

Representantes da Comisión Promotora da ILP á saída do debate parlamentario. De esquerda á dereita: Susana Méndez (CIG), Paulo Carril (CIG), Virxinia Rodríguez (ADEGA), Antón Masa (APDR) e Fins Eirexas (ADEGA).